

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTRO

Į S A K Y M A S

DĖL AEROZOLIŲ BALIONĖLIŲ SAUGOS TECHNINIO REGLAMENTO TVIRTINIMO

1999 m. gruodžio 27 d. Nr. 433

Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1076 „Dėl Lietuvos pasirengimo narystei Europos Sąjungoje programos (Nacionalinė *acquis* priėmimo programa) teisės derinimo priemonių ir *acquis* įgyvendinimo priemonių 1999 metų planų patvirtinimo“ patvirtintą Teisės derinimo priemonių 1999 metų planą (Žin., 1999, Nr. [83-2473](#)):

1. T v i r t i n u Aerozolių balionėlių saugos techninį reglamentą (pridedamas).
2. Nustatau, kad 1 punkte nurodytas techninis reglamentas įsigalioja nuo 2000 m. liepos 1 d.

ŪKIO MINISTRAS

VALENTINAS MILAKNIS

AEROZOLIŲ BALIONĖLIŲ SAUGOS TECHINIS REGLAMENTAS

Aerозolių balionėlių techninis reglamentas (toliau – Reglamentas) skirtas aerозolių balionėlių saugai ir vartotojų interesų apsaugai ir nustato pagrindinius saugos reikalavimus į Lietuvos rinką tiekiamiems aerозolių balionėliams. Reglamentu turi vadovautis asmenys, tiekiantys į Lietuvos rinką aerозolių balionėlius, t. y.:

- gamintojai;
- gamintojų įgalioti atstovai;
- importuotojai.

Reglamentas parengtas siekiant įgyvendinti Europos Sąjungos (ES) Tarybos direktyvą 75/324/EEC „Dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su aerозolių balionėliais, derinimo“ ir ją pataisančią direktyvą 94/1/EC.

Įsigaliojimo data ir nuorodos į reglamentą

1. Reglamentas įsigalioja nuo 2000 m. liepos 1 d. Teikiant nuorodas į Reglamentą, jį cituoti taip: „Aerозolių balionėlių saugos techninis reglamentas“.

Taikymo sritis

2. Reglamentas taikomas aerозolių balionėliams, apibrėžtiems 3 punkte, išskyrus tuos, kurių maksimali talpa yra mažesnė kaip 50 ml, ir tuos, kurių maksimali talpa yra didesnė, nei nurodyta Reglamento priedo 3.1, 4.1.1, 4.2.1, 5.1 ir 5.2 punktuose.

3. Reglamente terminas „aerозolių balionėlis“ yra bet koks pakartotiniam naudojimui netinkamas, iš metalo, stiklo ar plastiko pagamintas balionėlis, kuriame laikomos suslėgtos, suskystintos ar ištirpintos slegiant dujos, turinčios ar neturinčios skysčio, pastos ar miltelių, ir kuriame yra purškimo įtaisas, galintis išpurkšti balionėlio turinį (kietųjų ar skystųjų dalelių suspensiją dujose) putų, pastos, miltelių ar skysčio pavidalu.

4. Asmuo, tiekiantis į Lietuvos rinką aerозolių balionėlius, kaip įrodymą, kad jie atitinka Reglamento ir jo priedo reikalavimus, deda ant jų simbolį „3“ (apversta raidė epsilon).

5. Laikantis Reglamente ir jo priede nustatytų reikalavimų, Lietuvos Respublikos Ne maisto produktų saugos inspekcija (toliau – Inspekcija) negali uždrausti ar apriboti prekybą bet kuriuo aerозolių balionėliu, kuris atitinka Reglamento ir jo priedo reikalavimus.

Ženklavimo reikalavimai

6. Nepažeidžiant Lietuvos Respublikoje parduodamų prekių ženklavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1998 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 137, ir kitų teisės aktų, ypač tų, kurie remiasi Europos Sąjungos direktyva 67/548/EEC dėl įstatymų, norminių aktų ir administracinių nuostatų, reglamentuojančių pavojingų medžiagų klasifikavimą, pakavimą ir ženklinimą, ant kiekvieno aerозolių balionėlio arba, jeigu jis mažos talpos (150 ml ar mažiau), ant prie jo priklijuotos etiketės matomomis, įskaitomomis ir nenusitrinančiomis raidėmis turi būti užrašyta:

- 6.1. už prekybą aerозolių balionėliais atsakingo asmens pavardė ir adresas ar prekės ženklas;
- 6.2. simbolis „3“ (apversta raidė epsilon), patvirtinantis atitiktį šio reglamento reikalavimams;
- 6.3. kodai, leidžiantys nustatyti papildymo gamybinę partiją;
- 6.4. reglamento priedo 2.2 ir 2.3 punktuose nurodyti užrašai;
- 6.5. neto kiekis, išreikštas masės ir tūrio vienetais.
7. Užrašai etiketėje rašomi lietuvių kalba.
8. Ant aerозolių balionėlių negali būti dedami ženklai ir rašomi užrašai, kuriuos galima būtų supainioti su simboliu „3“ (apversta raidė epsilon).

9. Jei asmuo, tiekiantis į Lietuvos rinką aerosolių balionėlius, turi bandymų rezultatus ar kitus duomenis, rodančius, kad, nors šių aerosolių balionėlių turinys yra degus, jie normaliomis arba pakankamai prognozuojamomis naudojimo sąlygomis nekelia jokio užsiliepsnojimo pavojaus, jis gali imtis atsakomybės netaikyti reglamento priedo 2.2.2 ir 2.3.2 punktų nuostatų. Tokiu atveju Inspekcijai turi būti pateiktos minėtų dokumentų kopijos.

Be to, aerosolių balionėlyje esančių degių komponentų kiekis etiketėje turi būti nurodomas aiškiai, įskaitomai ir taip, kad neišsitrintų: „Degi turinio masės dalis – X%“.

Saugos reikalavimų atitikties priežiūra

10. Jei Inspekcija, turėdama rimtą pagrindą, nustato, kad vienas ar daugiau aerosolių balionėlių, nors ir atitinkančių Reglamento reikalavimus, kelia pavojų saugumui ar sveikatai, ji Lietuvos Respublikos teritorijoje gali laikinai uždrausti prekybą šiais aerosolių balionėliais ar nustatyti jiems specialias sąlygas.

Inspekcija iš karto apie tai informuoja Europos Sąjungos valstybes nares ir Europos Komisiją, nurodydama savo sprendimo motyvus.

11. Komisija šešias savaites konsultuojasi su suinteresuotomis valstybėmis narėmis, po to neatidėliodama pateikia savo nuomonę ir imasi reikiamų priemonių.

12. Jei Europos Komisija yra tos nuomonės, kad būtini techniniai direktyvos 75/324/EEC pakeitimai, numatyta tvarka tokius pakeitimus priima arba Komisija, arba Taryba. Tokiu atveju Inspekcija nustatytų saugumo priemonių gali laikytis iki pakeitimų įsigaliojimo.

13. Lietuvai pasirašius Protokolą dėl atitikties įvertinimo arba tapus Europos Sąjungos nare, Lietuvos Respublikos įgaliotoji institucija turi paskirti atstovą (-us) į prie Komisijos įsteigtą aerosolių balionėlių derinimo su technikos pažanga komitetą.

1. APIBRĖŽIMAI

1.1. Slėgiai

„Slėgiai“ yra vidiniai slėgiai, išreikšti barais (santykiniai slėgiai).

1.2. Bandymo slėgis

„Bandymo slėgis“ yra slėgis, kuriuo 25 sekundes gali būti veikiamas nepripildytas aerosolių balionėlis nesukeliant jokio nuotėkio, arba, jei balionėliai metaliniai arba plastikiniai, jokios regimosios ar liekamosios deformacijos, išskyrus leistą 6.1.1.2 punkte.

1.3. Ardantysis slėgis

„Ardantysis slėgis“ yra mažiausias slėgis, kuriuo paveikus aerosolių balionėlis suyra arba įtrūksta.

1.4. Bendroji aerosolių balionėlio talpa

„Bendroji aerosolių balionėlio talpa“ yra atviro aerosolių balionėlio tūris, matuojamas iki angos krašto, mililitrais.

1.5. Grynoji talpa

„Grynoji talpa“ yra pripildyto ir uždaryto aerosolių balionėlio tūris mililitrais.

1.6. Skystosios fazės tūris

„Skystosios fazės tūris“ yra nedujinių fazių tūris pripildytame ir uždarytame aerosolių balionėlyje.

1.7. Bandymo sąlygos

„Bandymo sąlygos“ yra hidrauliniu būdu sukeliamų bandymo ir ardančiojo slėgių dydžiai, esant 20°C (±5°C) temperatūrai.

1.8. Degieji komponentai

„Degieji komponentai“ yra medžiagos ir preparatai, kurie pagal pavojingų medžiagų ir preparatų klasifikavimą, pakavimą ir ženklavimą reglamentuojančių Lietuvos teisės aktų nuostatas priskiriami kategorijoms „ypatingai degus“, „labai degus“ ir „degus“.

Aerosolių balionėlio turinio komponentų degumas ir užsiliepsnojimo temperatūra nustatomi taikant specialius metodus, aprašytus aukščiau minėtuose Lietuvos teisės aktuose.

2. BENDROSIOS NUOSTATOS

2.1. Konstrukcija ir įranga

2.1.1. Pripildytas aerosolių balionėlis turi būti toks, kad esant normalioms naudojimui ir laikymo sąlygoms, atitiktų šio priedo nuostatas.

2.1.2. Normaliomis laikymo ar transportavimo sąlygomis aerosolių balionėlio visišką hermetiškumą turi garantuoti vožtuvas, kuris, be to turi būti apsaugotas, pavyzdžiui apsauginiu gaubteliu, nuo bet kokio atsitiktinio poveikio ar pažeidimo.

2.1.3. Neturi būti jokios galimybės mechaniniam aerosolių balionėlio atsparumui sumažėti dėl jame laikomų medžiagų poveikio, netgi laikant ilgai.

2.2. Ženklavimas

Nepažeidžiant Lietuvos Respublikos teisės aktų dėl pavojingų medžiagų ir preparatų klasifikavimo, pakavimo ir ženklavimo, ypač jų nuostatų dėl keliamo pavojaus sveikatai ir (ar) aplinkai, ant kiekvieno aerosolių balionėlio, aiškiai matomoje vietoje, turi būti tokie įskaitomi ir nenusitrinantys užrašai:

2.2.1. esant bet kokiam aerosolių balionėlio turiniui: „Slėginis indas: saugoti nuo saulės šviesos ir nelaikyti aukštesnėje nei 50°C temperatūroje. Nebadyti ir nedeginti net tuščio.“;

2.2.2. jei pagal 1.8 punkto apibrėžimą aerosolių balionėlio turinyje yra degių komponentų: kur tinka, dedamas atviros liepsnos simbolis, nurodymas, kad aerosolių balionėlyje esančios medžiagos ir (ar) preparatai, įskaitant išstumiančias dujas, yra degūs; liepsnos simbolis bei

atitinkamos frazės apie pavojų pasirenkamos iš pateiktųjų Lietuvos Respublikos teisės aktuose dėl pavojingų medžiagų ir preparatų klasifikavimo, pakavimo ir ženklavimo.

2.3. Specialūs užrašai apie naudojimą

Nepažeidžiant Lietuvos Respublikos teisės aktų dėl pavojingų medžiagų ir preparatų klasifikavimo, pakavimo ir ženklavimo, ypač jų nuostatų dėl keliamo pavojaus sveikatai ir (ar) aplinkai, ant kiekvieno aerosolių balionėlio, aiškiai matomoje vietoje, turi būti tokie įskaitomi ir nenusitrinantys užrašai:

2.3.1. esant bet kokiam aerosolių balionėlio turiniui: papildomi įspėjimai dėl naudojimo, atkreipiantys vartotojo dėmesį į specifinius produkto keliamus pavojus;

2.3.2. jei turinys degus, turi būti tokie įspėjimai:

- „Nepurkšti į atvirą liepsną ar ant kokios nors įkaitintos medžiagos.“
- „Saugoti nuo uždegimo šaltinių – Nerūkyti.“
- „Saugoti nuo vaikų.“

3. SPECIALIOSIOS NUOSTATOS METALINIAMS AEROZOLIŲ BALIONĖLIAMS

3.1. Talpa

Bendra šių aerosolių balionėlių talpa negali būti didesnė kaip 1000 ml.

3.1.1. Aerosolių balionėlio bandymo slėgis.

3.1.1.1. Aerosolių balionėlio, pripildyto esant mažesniai nei 6,7 barai slėgiui ir 50°C temperatūrai, bandymo slėgis turi būti mažiausiai 10 barų.

3.1.1.2. Jei pripildant aerosolių balionėlį, esant 50°C temperatūrai, slėgis yra 6,7 barai ar didesnis, bandymo slėgis turi būti 50% didesnis nei vidinis slėgis esant 50°C temperatūrai.

3.1.2. Pripildymas.

Kad ir kokių dujų būtų pripildytas aerosolių balionėlis, slėgis jame, esant 50°C temperatūrai, turi būti ne didesnis kaip 12 barų.

3.1.3. Skystosios fazės tūris.

Skystosios fazės tūris, esant 50°C temperatūrai, turi būti ne didesnis kaip 87% grynosios talpos. Tačiau aerosolių balionėlio su įgaubtu pagrindu, kuris prieš balionėliui suyrant išsigaubia, skystosios fazės tūris, esant 50°C temperatūrai, gali sudaryti iki 95% grynosios talpos.

4. SPECIALIOSIOS NUOSTATOS STIKLINIAMS AEROZOLIŲ BALIONĖLIAMS

4.1. Plastiku dengti ar kitaip apsaugoti aerosolių balionėliai

Šio tipo aerosolių balionėliai gali būti pripildomi suslėgtų, suskystintų ar ištirpintų dujų.

4.1.1. Talpa.

Bendroji tokių aerosolių balionėlių talpa negali būti didesnė kaip 220 ml.

4.1.2. Danga.

Danga turi būti iš plastiko ar kitokios tinkamos medžiagos pagamintas apsauginis apvalkalas, skirtas apsaugoti nuo lekiančių stiklo dalelių, aerosolių balionėliui atsitiktinai sudužus. Jis turi būti sukonstruotas taip, kad pripildytą ir 20°C temperatūroje laikomą aerosolių balionėlį numetus ant betoninių grindų iš 1,8 m aukščio, lekiančių stiklo dalelių nebūtų.

4.1.3. Aerosolių balionėlio bandymo slėgis.

4.1.3.1. Aerosolių balionėlis, pripildomas suslėgtų ar ištirpintų dujų, turi išlaikyti mažiausiai 12 barų bandymo slėgį.

4.1.3.2. Aerosolių balionėlis, pripildomas suskystintų dujų, turi išlaikyti mažiausiai 10 barų bandymo slėgį.

4.1.4. Pripildymas.

4.1.4.1. Neturi būti reikalaujama, kad aerosolių balionėlis, pripildytas suslėgtų dujų, esant 50°C temperatūrai, išlaikytų didesnę kaip 9 barų slėgį.

4.1.4.2. Neturi būti reikalaujama, kad aerozolių balionėlis, pripildytas ištirpintų dujų, esant 50°C temperatūrai, išlaikytų didesnę kaip 8 barų slėgį.

4.1.4.3. Neturi būti reikalaujama, kad aerozolių balionėlis, pripildytas suskystintų dujų ar suskystintų dujų mišinio, esant 20°C temperatūrai, išlaikytų didesnę nei pateikiamoje lentelėje nurodytą slėgį:

Bendroji talpa, ml	Suskystintų dujų dalis visame mišinyje, masės %		
	20	50	80
nuo 50 iki 80	3,5 baro	2,8 baro	2,5 baro
nuo 80 iki 160	3,2 baro	2,5 baro	2,2 baro
nuo 160 iki 220	2,8 baro	2,1 baro	1,8 baro

Šioje lentelėje nurodytos leistinos, esant 20°C temperatūrai, slėgio ribos priklausomai nuo dujų procentinio kiekio.

Slėgio ribos lentelėje nepateiktam procentiniam dujų kiekiui turi būti iš jos duomenų ekstrapoliuojamos.

4.1.5. Skystosios fazės tūris.

Skystosios fazės tūris, esant 50°C temperatūrai, turi būti ne didesnis kaip 90% grynosios talpos.

4.2. Neapsaugoti stikliniai aerozolių balionėliai

Neapsaugoti stikliniai aerozolių balionėliai turi būti pripildomi vien tik suskystintų ar ištirpintų dujų.

4.2.1. Talpa.

Bendroji tokių aerozolių balionėlių talpa negali būti didesnė kaip 150 ml.

4.2.2. Aerozolių balionėlio bandymo slėgis.

Aerozolių balionėlio bandymo slėgis turi būti mažiausiai 12 barų.

4.2.3. Pripildymas.

4.2.3.1. Neturi būti reikalaujama, kad aerozolių balionėlis, pripildytas ištirpintų dujų, esant 50°C temperatūrai, išlaikytų didesnę kaip 8 barų slėgį.

4.2.3.2. Neturi būti reikalaujama, kad aerozolių balionėlis, pripildytas suskystintų dujų, esant 20°C temperatūrai, išlaikytų didesnę nei pateikiamoje lentelėje nurodytą slėgį:

Bendroji talpa, ml	Suskystintų dujų dalis visame mišinyje, masės %		
	20	50	80
nuo 50 iki 70	1,5 baro	1,5 baro	1,25 baro
nuo 70 iki 150	1,5 baro	1,5 baro	1,0 baras

Šioje lentelėje nurodytos leistinos, esant 20°C temperatūrai, slėgio ribos priklausomai nuo dujų procentinio kiekio.

Slėgio ribos lentelėje nepateiktam procentiniam dujų kiekiui turi būti iš jos duomenų ekstrapoliuojamos.

4.2.4. Skystosios fazės tūris.

Suskystintų ar ištirpintų dujų pripildyto aerozolių balionėlio skystosios fazės tūris, esant 50°C temperatūrai, neturi būti didesnis kaip 90% grynosios talpos.

5. SPECIALIOSIOS NUOSTATOS PLASTIKINIAMS AEROZOLIŲ BALIONĖLIAMS

5.1. Plastikiniams aerozolių balionėliams, kurie suirdami gali suskilti į šukes, taikomos tokios pačios nuostatos kaip ir neapsaugotiems stikliniams aerozolių balionėliams.

5.2. Plastikiniams aerozolių balionėliams, kurie suirdami neskyla į šukes, taikomos tokios pačios nuostatos kaip ir apsauginę dangą turintiems aerozolių balionėliams.

6. BANDYMAI

6.1. Bandymų reikalavimai, kuriuos garantuoja asmuo, tiekiantis į Lietuvos rinką aerozolių balionėlius.

6.1.1. Hidraulinis bandymas su tuščiais aerozolių balionėliais.

6.1.1.1. Metaliniai, stikliniai ar plastikiniai aerozolių balionėliai turi išlaikyti bandymą hidrauliniu slėgiu, kaip nurodyta 3.1.1, 4.1.3 ir 4.2.2 punktuose.

6.1.1.2. Metaliniai aerozolių balionėliai, kuriuose atsiranda asimetriškų ar žymių deformacijų, arba panašių pakitimų, turi būti pripažįstami netinkamais. Nedidelė simetriška pagrindo deformacija ar tokia pat deformacija, keičianti viršutinės apvalkalo dalies profilį, leidžiama su sąlyga, kad aerozolių balionėlis išlaiko ardantįjį bandymą.

6.1.2. Tuščių metalinių aerozolių balionėlių bandymas ardančiuoju slėgiu.

Asmuo, tiekiantis į Lietuvos rinką aerozolių balionėlius, turi garantuoti, kad aerozolių balionėlius suardantis slėgis būtų ne mažiau kaip 20% didesnis už nustatytą bandymo slėgį.

6.1.3. Apsaugotų stiklinių aerozolių balionėlių numetimo bandymas.

Gamintojas turi garantuoti, kad aerozolių balionėliai atitiktų 4.1.2 punkte nurodytus bandymo reikalavimus.

6.1.4. Pripildytų aerozolių balionėlių individuali kontrolė.

6.1.4.1. Kiekvienas pripildytas aerozolių balionėlis panardinamas į vandens vonią. Vandens temperatūra ir panardinimo trukmė turi būti tokios, kad:

- aerozolių balionėlio turinys galėtų pasiekti pastovią 50°C temperatūrą arba
- slėgis aerozolių balionėlyje pasiektų turinio sukuriama slėgį, esant pastoviai 50°C temperatūrai.

Bet kuris aerozolių balionėlis, kuriame atsirado regima liekamoji deformacija ar nuotėkis, turi būti laikomas netinkamu.

6.1.4.2. Tačiau asmuo, tiekiantis į Lietuvos rinką aerozolių balionėlius, ėmęsis atsakomybės ir gavęs Reglamento 13 punkte minėto Komiteto sutikimą, gali taikyti bet kokią bandymų metodiką, kuri duoda rezultatą, lygiavertį gautam vandens vonios metodu.

6.2. Kontrolės, kurią gali atlikti Ne maisto produktų saugos inspekcija, pavyzdžiai.

6.2.1. Bandymas su tuščiais aerozolių balionėliais.

Bandymams naudojamu slėgiu 25 sekundes veikiami penki aerozolių balionėliai, atsitiktinai parinkti iš vienalytės 2500 nepripildytų aerozolių balionėlių partijos, t. y. gaminamų iš tų pačių medžiagų tuo pačiu nenutrūkstamos gamybos būdu, ar iš partijos, kurią sudaro per vieną valandą pagaminta produkcija.

Jei kuris nors iš šių aerozolių balionėlių neišlaiko bandymo, iš tos pačios partijos atsitiktinės atrankos būdu paimama dešimt papildomų aerozolių balionėlių, su kuriais atliekamas tas pats bandymas.

Jei kuris nors iš šių aerozolių balionėlių neišlaiko bandymo, visa partija laikoma netinkama naudojimui.

6.2.2. Bandymai su pripildytais aerozolių balionėliais.

Kontrolė, nustatant nelaidumą orui ir vandeniui, turi būti atliekama panardinant pakankamą pripildytų aerozolių balionėlių skaičių į vandens vonią. Vonios temperatūra ir panardinimo trukmė turi būti tokios, kad aerozolių balionėlių turinys galėtų pasiekti vienodą 50°C temperatūrą bei galima būtų įsitikinti, kad aerozolių balionėlis nesuyra arba neįtrūksta.

Bet kuri aerozolių balionėlių partija, neišlaikiusi šių bandymų, laikoma netinkama naudojimui.